

Försäkringstekniska riktlinjer
för
Handelsbanken Liv

Gäller fr.o.m. 2011-05-01

Beslutade av styrelsen den 2011-04-27

Innehållsförteckning

1	RIKTLINJER AVSEENDE FÖRELSEN I DESS HELHET.....	4
1.1	FÖRSÄKRINGSTEKNISKT BERÄKNINGSUNDERLAG	4
1.2	VERKSAMHET	4
1.3	SOLIDITET	4
1.4	RESULTATDELNING	4
1.4.1	<i>Riskresultat</i>	4
1.4.2	<i>Administrationsresultat</i>	4
1.4.3	<i>Finansiellt resultat</i>	4
1.5	UPPFÖLJNING AV PREMIESÄTTNINGEN.....	4
1.6	ÅTERFÖRSÄKRING.....	5
1.6.1	<i>Avgiven återförsäkring</i>	5
1.7	FLYTT AV FÖRSÄKRINGSVÄRDE TILL ANNAN FÖRSÄKRINGSGIVARE.....	5
1.8	BELÄNING AV FÖRSÄKRING	5
1.9	ÅTERKÖP AV FÖRSÄKRING	5
1.10	RABATTER	6
1.11	FÖRRÄNTNING AV BELOPP SOM FÖRFALLIT.....	6
2	RIKTLINJER AVSEENDE FÖRSÄKRING MED SPARANDE OCH GARANTERAD RÄNTA	7
2.1	BERÄKNING AV FÖRHÅLLET MELLAN PREMIER OCH FÖRMÅNER.....	7
2.1.1	<i>Avkastning</i>	7
2.1.2	<i>Livslängd</i>	7
2.1.3	<i>Andra risker</i>	8
2.1.4	<i>Avgifter</i>	8
2.1.5	<i>Kostnader för avkastningsskatt</i>	8
2.2	FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR	8
2.2.1	<i>Livförsäkringsavsättningar</i>	8
2.2.2	<i>Avsättning för villkorad återbäring</i>	9
2.2.3	<i>Avsättning för oreglerade skador</i>	9
2.3	PERIODISKA UTBETALNINGAR	9
2.4	ÅTERBÄRING	9
3	RIKTLINJER AVSEENDE FÖRSÄKRING MED SPARANDE MED DISKRETIONÄR FÖRVALTNING UTAN FINANSIELL GARANTI	10
3.1	BERÄKNING AV PREMIER.....	10
3.2	FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR	10
3.2.1	<i>Avsättningar för villkorad återbäring</i>	10
3.3	PERIODISKA UTBETALNINGAR	10
3.4	ÅTERBÄRING	10
4	RIKTLINJER AVSEENDE FÖRSÄKRING UNDER UTBETALNING OCH MED INFLATIONSSKYDD.....	11
4.1	FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR	11
4.1.1	<i>Livförsäkringsavsättningar</i>	11
4.2	PERIODISKA UTBETALNINGAR	11
4.3	ÅTERBÄRING	11
5	RIKTLINJER AVSEENDE FÖRSÄKRING MED SPARANDE MED FÖRVALTNING I VÄRDEPAPPERSFONDER.....	12
5.1	BERÄKNING AV PREMIER.....	12
5.2	FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR	12
5.2.1	<i>Avsättningar för fondförsäkringsåtaganden</i>	12
5.3	PERIODISKA UTBETALNINGAR	12
5.4	ÅTERBÄRING	12
6	RIKTLINJER AVSEENDE FÖRSÄKRING UTAN SPARANDE.....	13
6.1	BERÄKNING AV PREMIER.....	13
6.2	FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR	13
6.2.1	<i>Livförsäkringsavsättningar</i>	13
6.2.2	<i>Avsättning för sjukräntor</i>	13

6.2.3	<i>Avsättning för övriga oreglerade skador</i>	13
6.3	ÅTERBÄRING	13

1 Riktlinjer avseende rörelsen i dess helhet

1.1 Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Bolagets chefaktuarie ansvarar för att försäkringstekniskt beräkningsunderlag uppdateras och följs.

1.2 Verksamhet

Handelsbanken Livs verksamhet syftar till att ge Handelsbankens kunder ekonomisk trygghet. Det innebär att bolaget erbjuder långsiktigt sparande i form av tjänstepensionsförsäkring och privatförsäkring. För att kunna ge skydd vid dödsfall, sjukdom och olycksfall har bolaget också riskförsäkring i sitt utbud.

1.3 Soliditet

1.4 Resultatdelning

1.4.1 Riskresultat

Försäkringstagarna erlägger avtalad riskpremie varefter riskresultatet i dess helhet tillfaller bolaget.

1.4.2 Administrationsresultat

Försäkringstagarna erlägger avtalade avgifter varefter administrationsresultatet i dess helhet tillfaller bolaget.

1.4.3 Finansiellt resultat

För försäkring med förvaltning med garanterad ränta delas det finansiella resultatet mellan försäkringstagarna och bolaget avseende förvaltningen av tillgångar för försäkringstagarnas räkning. Principerna för resultatdelningen beskrivs närmare i avsnitten om återbäring.

För försäkring under utbetalning och med inflationsskydd, samt för försäkring utan sparande, tar bolaget hela det finansiella resultatet.

För försäkring med förvaltning i värdepappersfonder erhåller försäkringstagarna hela det finansiella resultatet avseende förvaltningen av tillgångar för försäkringstagarnas räkning.

1.5 Uppföljning av premiesättningen

Premiesättningen för bolagets olika produktområden följs kontinuerligt upp genom en månatlig rapport av bolagets riskresultat som bolagets chefaktuarie upprättar och tillställer bolagets VD. Rapporten innehåller, förutom en uppdelning på relevant produktnivå, även en uppdelning av resultatet hänförligt till dödsfalls-, livsfalls- och sjukfallsrisk.

Utöver detta upprättar chefaktuarien en försäkringsteknisk årsrapport som tillställs bolagets styrelse. Årsrapporten behandlar bl.a.

- hur framtida förändringar i livslängd påverkar bolagets framtida resultat.
- en analys av sjukresultatet med separat uppföljning av insjuknande- och avvecklingsantaganden.

- risken för moturval

1.6 Återförsäkring

1.6.1 Avgiven återförsäkring

Bestämning av maximalt självbehåll

För att begränsa Handelsbanken Livs exponering för dödsfalls- och sjukfallsrisker återförsäkras enskilda risker som överstiger nivåer fastställda i Handelsbanken Livs riskpolicy.

Överstiger summan för en enskild försäkrad person det maximala utrymmet för risk enligt riskpolicyn krävs beslut av styrelsen.

Val av återförsäkringslösning och återförsäkrare

Återförsäkringslösning väljs så att Handelsbanken Livs riskpolicy uppfylls.

Val av återförsäkrare görs bland bolag med god security. Vidare tas hänsyn till återförsäkrarens kompetens och möjlighet att tillhandahålla relevanta hjälpmedel inom hälsoprövningsområdet.

1.7 Flytt av försäkringsvärde till annan försäkringsgivare

Försäkringstagarens rätt till flytt av försäkringsvärde regleras i de enskilda försäkringsvillkoren. Återköpsbar försäkring har inte flytträtt. Övriga försäkringar har flytträtt. Vid flytt av en livförsäkrings värde kan bolaget kräva att den försäkrade genomgår hälsoprövning.

Bolaget tar ut en avgift i samband med flytt enligt gällande prislista och i överensstämmelse med försäkringsvillkoren.

När det gäller kapitalförvaltningen görs inte någon åtskillnad för bestånd med eller utan rätt till flytt av försäkringsvärdet.

Bolagets rätt till flytt av försäkringsvärde till annan försäkringsgivare regleras i de enskilda försäkringsvillkoren.

1.8 Belåning av försäkring

Försäkringarna kan inte belånas hos bolaget.

1.9 Återköp av försäkring

Försäkringstagaren kan återköpa försäkring, som i skattehänseende är kapitalförsäkring, om inte återköpsrätten har begränsats i försäkringsavtalet. Vid återköp av livsfallsförsäkring kan bolaget kräva att den försäkrade genomgår hälsoprövning. Högsta återköpsvärde utgör i allmänhet försäkringsvärdet, alternativt inlösenvärdet. Principerna för beräkning av försäkringsvärdet framgår av avsnitten om återbäring. Principerna för beräkning av inlösenvärdet ingår i avsnittet om fondförsäkring.

Bolaget tar ut en avgift i samband med återköp enligt gällande prislista och i överensstämmelse med försäkringsvillkoren.

Bolagets rätt att återköpa försäkring regleras i de enskilda försäkringsvillkoren. Härvid är det i huvudsak fråga om försäkringar med ett för försäkringstagaren obetydligt ekonomiskt värde.

1.10 Rabatter

Bolaget har rätt att reducera avgifterna för enskild försäkring.

1.11 Förräntning av belopp som förfallit

Rätten till ränta på belopp som förfallit till betalning men där utbetalning inte skett regleras i försäkringsvillkoren. I fall av dröjsmål följer försäkringsvillkoren räntelagen.

2 Riktlinjer avseende försäkring med sparande och garanterad ränta

2.1 Beräkning av förhållandet mellan premier och förmåner

För redan tecknade försäkringar inom detta bestånd kan de avtalade premierna inte höjas utan försäkringstagarens samtycke. De beräkningsantaganden om avkastning, livslängd, andra risker och driftskostnader som låg till grund för premieberäkningen gäller framgent, i de fall försäkringsvillkoren inte föreskriver något annat. Följande beskrivning avser nyteckning, men kan också tillämpas vid utökning och ändring av försäkringsavtal.

2.1.1 Avkastning

För sparmoment med förvaltning med garanterad ränta skall avkastningsantagandet väljas utifrån bedömningar om vilken finansiell risk garantin innebär för bolaget. I dessa bedömningar skall hänsyn tas till vilket utrymme garantierna ger för en effektiv förvaltning av försäkringstagarnas medel.

Olika antagandet kan gälla för olika produkter och för försäkringar med olika löptid.

2.1.2 Livslängd

Livslängdsantaganden, d.v.s. dödlighetsantaganden, skall väljas så att en förlust i bolagets riskresultat inte uppstår.

Vid fastställande av olika typer av försäkringsriskantaganden gäller att dessa i mån av möjlighet skall vara individuellt bestämda beträffande

- dödsfalls- respektive livsfallrisk
- försäkrades åldrar
- försäkrades kön
- försäkrades hälsotillstånd

Till grund för bolagets olika livslängdsantaganden skall egen beståndsstatisik eller gemensam branschstatistik ligga. Livslängdsantagandet kan, med hänsyn till ovan angivna riskfaktorer samt specifika produktförutsättningar, differentieras mellan olika produktområden.

2.1.3 Andra risker

Förutom antaganden om livslängd tillämpas riskantaganden om invaliditet och om avveckling av invaliditetsfall.

Vid fastställande av olika typer av riskantaganden gäller att dessa i möjligaste mån ska vara individuellt bestämda beträffande

- försäkrades åldrar
- försäkrades kön
- försäkrades hälsotillstånd

Till grund för bolagets antaganden för dessa risker ligger bolagets egen statistik.

2.1.4 Avgifter

Vid val av avgifter är den grundläggande principen att bolaget långsiktigt skall uppnå en god lönsamhet på en konkurrensutsatt marknad.

Avgifterna kan tas ut genom en kombination av en eller flera av följande delar

- premiepåslag
- riskpremiepåslag
- kapitalbelastning i förhållande till den retrospektiva reserven
- kapitalbelastning i förhållande till det tekniska inlösenvärdet
- påslag på risksumman
- avdrag från utbetalda förmåner
- ickeproportionella avgifter

Avgiftsuttagen för enskild försäkring framgår av försäkringsavtalet och gällande prislista.

2.1.5 Kostnader för avkastningsskatt

Bolagets kostnad för avkastningsskatt tas ut från enskild försäkring i förhållande till hur respektive försäkrings värde beräknas ge upphov till skatt.

2.2 Försäkringstekniska avsättningar

2.2.1 Livförsäkringsavsättningar

Livförsäkringsavsättning beräknas individuellt för varje försäkring prospektivt med antaganden om avkastning, livslängd, andra risker och driftskostnader.

Livförsäkringsavsättningarna beräknas på olika sätt beroende av beräkningens ändamål, till följd av diskrepans mellan legala krav och bolagets redovisningsprinciper.

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning i affärsredovisningen tillämpas de antaganden om avkastning, livslängd, andra risker och driftskostnader som användes vid premieberäkningen.

Vid beräkning för redovisning av solvens och skuldtäckning tillämpas ett antagande om avkastning som, vid varje tidpunkt, uppfyller Finansinspektionens föreskrifter. Om försäkringen har årlig garanti får den antagna avkastningen inte överstiga premieberäkningens antagna avkastning. I övrigt tillämpas de antaganden som användes vid premieberäkningen.

2.2.2 Avsättning för villkorad återbäring

Villkorad återbäring beräknas individuellt för varje försäkring.

Avsättning för villkorad återbäring beräknas på olika sätt beroende av beräkningens ändamål, till följd av diskrepans mellan legala krav och bolagets redovisningsprinciper.

I affärsredovisningen beräknas villkorad återbäring som skillnaden mellan försäkringsvärde och livavsättning enligt affärsredovisningen. Avsättningens storlek är minimerad till 0.

2.2.3 Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador görs för

- fastställda skador
- inträffade men ej rapporterade skador (s.k. IBNR)
- skadebehandlingsreserv

Avsättningarna skall beräknas med antaganden som i största möjliga utsträckning grundar sig på egen beståndsstatistik.

2.3 Periodiska utbetalningar

Utbetalningen består av två delar. Dels ett garanterat försäkringsbelopp. Dels ett tilläggsbelopp.

Tilläggsbeloppet beräknas enligt principen att beloppet ska förbli minst oförändrat om avkastningen blir lika stor som den garanterade räntan för den period som gått sedan den senaste omräkningen av tilläggsbeloppet.

2.4 Återbäring

Varje försäkring har rätt till villkorad återbäring. Den viktigaste parametern för bestämning av den villkorade återbäringen är bolagets totalavkastning på tillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning.

Beståndet av försäkringar kan delas upp i separata delbestånd med separat beräknade totalavkastningar. Försäkringar ingående i separata delbestånd kan även ha gemensamt beräknad totalavkastning.

Den villkorade återbäringen för en enskild försäkring utgör skillnaden mellan försäkringsvärdet och det garanterade kapitalet. Den villkorade återbäringen betalas ut i huvudsak som tillägg till försäkringsbeloppet.

Försäkringens garanterade kapital baseras på den för försäkringens garanterade räntan och på övriga antaganden för beräkning av premier.

Försäkringsvärdet ränteberäknas med nedan beskriven avkastningsränta.

Om totalavkastningen inte överstiger den i avtalet garanterade räntan är avkastningsräntan 100 % av totalavkastningen. Om totalavkastningen är högre än den garanterade räntan är avkastningsräntan 90 % av totalavkastningen, dock lägst garanterad ränta. Avkastningsräntan fastställs månadsvis och baseras på ackumulerad totalavkastning under kalenderåret räknad på de tillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning.

3 Riktlinjer avseende försäkring med sparande med diskretionär förvaltning utan finansiell garanti

3.1 *Beräkning av premier*

För bolagets produkter inom förvaltningsformen sker ingen premieberäkning i gängse mening, eftersom det inte finns några avtalade förmånsbelopp.

3.2 *Försäkringstekniska avsättningar*

3.2.1 Avsättningar för villkorad återbäring

Avsättningarna för villkorad återbäring utgörs av försäkringsvärdet. Försäkringsvärdet beräknas månatligen och är förutom tillgångarnas värdeutveckling beroende av inbetalda premier, erlagda avgifter, erlagda skattekostnadsuttag, tillförda riskkompensationer (negativa riskpremier) och erhållna utbetalningar. Avgifter och beräkningsgrunder för riskkompensationer kan ändras under försäkringstiden.

3.3 *Periodiska utbetalningar*

Utbetalt belopp beräknas genom att försäkringsvärdet vid varje utbetalningstidpunkt delas med antal framtida förväntade utbetalningar med hänsyn till livslängd. Inga antaganden görs om framtida avkastning eller driftkostnader.

3.4 *Återbäring*

Hela försäkringsvärdet klassas som villkorad återbäring. Försäkringar inom förvaltningsformen har inte rätt till någon återbäring, i form av del i bolagets resultat. Bolaget har inte rätt till del i kapitalavkastningen exkl förvaltningskostnader.

4 Riktlinjer avseende försäkring under utbetalning och med inflationsskydd

4.1 Försäkringstekniska avsättningar

4.1.1 Livförsäkringsavsättningar

Livförsäkringsavsättningen för en försäkring beräknas prospektivt med antaganden om real avkastning, livslängd, andra risker och driftkostnader som vid den aktuella tidpunkten används för beräkning av förmåner efter val av utbetalning med inflationsskydd. Eventuella föreskrifter utfärdade av Finansinspektionen avseende maximalt reallräntebeslag skall beaktas.

4.2 Periodiska utbetalningar

Initial förmån beräknas efter antaganden om real avkastning, livslängd, andra risker och driftkostnader som vid den aktuella tidpunkten används. Förmånen indexeras sedan årligen enligt försäkringsvillkoren.

4.3 Återbäring

Försäkringarna i denna kategori har inte någon rätt till återbäring.

5 Riktlinjer avseende försäkring med sparande med förvaltning i värdepappersfonder

5.1 *Beräkning av premier*

För bolagets fondförsäkringsprodukter sker ingen premieberäkning i gängse mening, eftersom det inte finns några avtalade förmånsbelopp.

5.2 *Försäkringstekniska avsättningar*

5.2.1 Avsättningar för fondförsäkringsåtaganden

Avsättningarna för fondförsäkringsåtaganden utgörs av det tekniska inlösenvärdet. Det tekniska inlösenvärdet för en försäkring utgörs av summan av inlösenvärdena för fondandelarna i de värdepappersfonder som försäkringen är knuten till.

Inlösenvärdet beräknas i regel varje handelsdag och är förutom fondernas värdeutveckling beroende av inbetalda premier, erlagda avgifter, erlagda skattekostnadsuttag, tillförda riskkompensationer (negativa riskpremier) och erhållna utbetalningar. Avgifter och beräkningsgrunder för riskkompensationer kan ändras under försäkringstiden.

5.3 *Periodiska utbetalningar*

Utbetalt belopp beräknas genom att inlösenvärdet vid varje utbetalningstidpunkt delas med antal framtida förväntade utbetalningar med hänsyn till livslängd. Inga antaganden görs om framtida avkastning eller driftkostnad.

5.4 *Återbäring*

Fondförsäkringarna har inte någon rätt till återbäring.

6 Riktlinjer avseende försäkring utan sparande

6.1 Beräkning av premier

Premien bestäms längst för ett år i sänder. Utgångspunkten för premiesättningen är långsiktig lönsamhet.

Som en allmän princip vid fastställande av premier gäller att dessa i möjligaste mån ska vara individuellt relaterade beträffande

- dödsfallsfallsrisk
- sjukrisk
- försäkrades åldrar
- försäkrades kön
- försäkrades hälsotillstånd

6.2 Försäkringstekniska avsättningar

6.2.1 Livförsäkringsavsättningar

Livförsäkringsavsättningarna utgörs endast av eventuellt oförbrukade premier.

6.2.2 Avsättning för sjukräntor

Avsättning för sjukräntor beräknas individuellt för varje försäkring prospektivt med antaganden om förräntning, avveckling av sjukfall samt driftskostnader.

Avsättningarna beräknas på olika sätt beroende av beräkningens ändamål, till följd av diskrepans mellan legala krav och bolagets redovisningsprinciper.

Vid beräkning av avsättning av sjukräntor i affärsredovisningen tillämpas antaganden om förräntning som bygger på det aktuella marknadspriset på s.k. swappar. Övriga antaganden skall i största möjliga utsträckning grunda sig på egen beståndsstatistik.

Vid beräkning för redovisning av solvens och skuldtäckning tillämpas ett antagande om avkastning som, vid varje tidpunkt, uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar.

6.2.3 Avsättning för övriga oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador görs för

- fastställda skador
- inträffade men ej rapporterade skador (s.k. IBNR)
- skadebehandlingsreserv

Avsättningarna skall beräknas med antaganden som i största möjliga utsträckning grundar sig på egen beståndsstatistik.

6.3 Återbäring

Försäkringarna utan sparande har inte någon rätt till återbäring.